

Mitmekülgne USA majandusteadlane Alan B. Krueger

Meeli Sõlg (RiTo 18), Eesti Rahvusraamatukogu parlamentiinfo keskuse infospetsialist

Ameerika majandusteadlase Alan B. Kruegeri uurimisvaldkond on lai – ta on avaldanud artikleid ja raamatuid hariduse, terrorismi, töö-ökonomika, tulujaotuse, sotsiaalkindlustuse, ebavõrdsuse, heaolu ning halduspoliitika vallast.

Alan Bennett Krueger (sündinud 17. septembril 1960) sai 1983 bakalaureusekraadi Cornell Ülikooli Tööstuse ja Töösuhete Koolis ning 1985 majandusteaduste magistri ja 1987 majandusteaduste doktori kraadi Harvardi Ülikoolis. Aastast 1987 on ta töötanud Princetoni Ülikooli majandusteaduskonnas, ta on ülikooli juures tegutseva uurimiskeskuse rajaja. Aastail 1994–1995 töötas ta USA tööministeeriumi peaökonomistina, enne seda juhtis laste majandusliku heaolu programmi USA majandusuuringute rahvuslikus büroos. Alan B. Krueger on kuulunud ja kuulub paljudesse nõukogudesse ning fondide etteotsa, ta on teinud kaastööd teaduslikele ühingutele ning pidanud loenguid mitmes Euroopa ja Ameerika ülikoolis. Krueger kuulub nende maailma silmapaistvate teadlaste hulka, keda kutsutakse Washingtoni arutlema globaalse heaolu üle. Ta on ajakirja Science toimetuskolleegiumi liige, oli 1996–2002 ajakirja Journal of Economic Perspectives toimetaja ning 2003–2005 ajakirja Journal of the European Economic Association kaastöimetaja. Halduspoliitika ja Juhtimise Assotsiatsioon autasustas teda kui alla 40-aastast teadlast väljapaistva panuse eest halduspoliitika analüüsimees 1997. aastal Kershaw preemiaga. 2001. aastal sai Krueger India Ökonomeetria Ühingult Mahalanobisi mälestusmedali ning 2006. aastal pälvis koos David Cardiga IZA (Tööuuringute Instituut Bonnis) töö-ökonomika preemia.

Suurim majandusalane bibliograafiline andmebaas Internetis IDEAS/RePEc (<http://ideas.repec.org/>) koostab 34 kriteeriumi (teadustööde arv ja maht, tsiteeringud jne) järgi autorite reitingut. Selle reitingu kohaselt on Krueger majandusteadlaste seas esimese viie protsendi hulgas. Suhteliselt noor teadlane on kirjutanud hulgaliselt artikleid ja välja andnud poleemikat tekitanud raamatuid, nagu “What Makes a Terrorist: Economics and the Roots of Terrorism” (2007, Princeton University Press) ja “Education Matters: Selected Essays” (2000, Edward Elgar Publishing), ning on raamatute “Inequality in America: What Role for Human Capital Policies?” (2004, Cambridge, MA: MIT Press), “Myth and Measurement: The New Economics of the Minimum Wage” (1995, Princeton University Press), “The Roaring Nineties: Can Full Employment Be Sustained” (2001, Russell Sage and Century Fund) ja “The Market Comes to Education in Sweden: An Evaluation of Sweden's Surprising School Reforms” (2005, Russell Sage Foundation) kaasautor.

2000. aasta märtsist alates kirjutas Krueger ajalehele New York Times regulaarseid kolumne “Economic Scene Columns”

(http://topics.nytimes.com/top/reference/timestopics/people/k/alan_b_krueger/index.html), viimane ilmus 2006. aasta märtsis ja kandis pealkirja “The Cost of Invading Iraq: Imponderables Meet Uncertainties”. Kruegeri kohta on öeldud, et ta räägib vaikselt, kuid autoriteetselt ning tõlgib arusaadavaks majandusteaduslikku žargooni.

Ajakirjanduses ja blogides on tähelepanu äratanud Alan B. Kruegeri väide, et terrorism pole põhjustatud vaesusest ja harimatusest. Raamatusse “What Makes a Terrorist: Economics and the Roots of Terrorism” (2007; raamat on tellitud ka Rahvusraamatukogu ühiskonnateaduste saali) on ta kokku kogunud enda ja teiste teadlaste uuringute tulemused ning teinud nende põhjal statistilisi analüüse. Statistikale toetumise vähesust on ta kritiseerinud oma varasemates terrorismikäsitlustes: “Me vajame paremaid andmeid arusaamaks, kas meie pingutused on efektiivsed või mitte, kas meil on õige strateegia, isegi kas meie poliitika ei anna mitte hoopis tagasilööki. Valitsus kipub nendes juhtumites võtma statistika suhtes üsna ükskõikse hoiaku, mis mind väga häirib.”

Kruegeri arvates on paljud terrorismi kohta levinud väited müüdid. Linnalegendiks

nimetab ta väidet, et terrorism on meie eluviisi vihkavate irratsionaalsete inimeste toimepandud juhuslik akt. Terroriste motiveerivad geopolitiilised hädad, mitte pime vihkamine. Nende eesmärk on inimeste hirmutamisega mõne riigi poliitikat mõjutada. Suurema töenäosusega on terroristide sihtmärgid teisi okupeerivate riikide kodanikud. Samuti on läänelikud demokraatiad töenäolisemad sihtmärgid kui totalitaarsed riigikorrad, sest terroristid ründavad riike, mis on vastuvõtlikumad avalikule survele. Juhuslikkuse kasuks ei räägi ka rünnakute ajastus. Õige pole väide, et terroristid ei erine tavalistest kurjategijatest. Kurjategijad on enamasti vaesed ja harimatumad, terroristid pärinevad pigem keskmisest parematest peredest ja on tihti hea haridusega. Erinevalt kriminaalidest on inimestel, kes liituvad terroristliku organisatsiooniga, legitime ja suurepalgaline töökoht. ÜRO töötaja Nasra Hassan, kes intervjuueeris 1990. aastail 250 võitlevat Gaza sektoris, tunnistas, et ükski neist polnud harimatu, meeletehitlikult vaene, lihtsameelne või depressioonis. Paljud neist olid keskklassist ja hoolimata sellest, et nad olid põgenikud, oli neil tasuv töö. Kaks neist olid miljonäri pojad. Nixoni Keskuse uurimusele toetudes lükkab Krueger ümber ka väite, et terroristid saabuvad USA-sse Mehnikost – islamiterroristid on tulnud hoopis üle Kanada piiri. Samuti peab Krueger valeks väidet, et islamil on terrorismi monopol. Ka ei lepi Krueger väitega, et terrorism ei saavuta iial edu. "Kui see ei töötaks, oleks see palju haruldasem." Näiteks Barcelona teadlane Jose Garcia Matalvo näitab oma uuringus, et Madridi pommitamine mõjutas valimisi.

Kruegerile vastu vaidles võiks öelda, et terrorismi põhjus on vaesus terroristide ümber. Selle kohta ütleb Krueger: "Leidsin, et paljud sotsiaal-majanduslikud näitajad – sealhulgas kirjaoskamatus, laste suremus, sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta – ei ole seotud sellega, kas inimesed selles riigis seovad end terrorismiga. Rahvusvahelised terroristid tulevad pigem keskmise jõukusega kui vaestest riikidest." Terrorismi soodustavateks teguriteks peab Krueger hoopis kodaniku vabaduse ja poliitiliste õiguste allasurumist. Vähem vastukaja pole tekitanud Alan B. Kruegeri õnneluuringud. Koostöös Nobeli preemia laureaadi psühholoog Daniel Kahnemani ja teiste teadlastega küsimust uurides jõuti järeldusele, et subjektiivse heaolu uuringute tulemused on vastuolus inimeste uskumisega, et nad oleksid õnnelikumad, kui oleksid rikkamad. Mitmetes riikides aastakümnete jooksul tehtud uuringud on näidanud, et sissetulekute suurest tõusust hoolimata ei ole viimase nelja aastakümne jooksul hinnangud eluga rahulolule ja õnnele palju muutunud. Subjektiivset heaolu on enamasti mõõdetud küsimustega: "Kui rahul olete oma eluga?" või "Kokkuvõttes, kas olete väga õnnelik, üsna õnnelik või mitte väga õnnelik?" Need küsimused andsid hinnangu kogu elule. Krueger ja Kahneman kasutasid alternatiivset meetodit, küsides tunneta kohata reaalsetel hetkedel, ning järeldasid: üle keskmise sissetulekuga inimesed on suhteliselt rahul oma eluga, kuid on vaevalt õnnelikumad teistest, kelle hetkelised õnnekogemused on intensiivsemad. Pealegi on sissetulekute kasvu mõju eluga rahulolule mõöduv. Teadlased väitsid, et inimesed ülehindavad sissetulekute osa õnnes, sest oma elu teiste eluga võrreldes keskenduvad konventsionaalsetele saavutustele. Alan B. Krueger peab õnnenäitäjaid majandusteaduses oluliseks: "See on veel üks näitaja, mille pärast peaksime muretsema, niisamuti kui sisemajanduse kogutoodang."

Nimetatud uurimustega on seotud ka Alan B. Kruegeri ajakasutuse uuringud Ameerika Ühendriikides. Uuringust võib näiteks lugeda, et aja hulk, mida kulutatakse kõige nauditavamatele ja siduvamatele jõudeaja vormidele, on aastast 1960 nii naistel kui ka meestel vähenenud.

Osa Kruegeri haridustee malisi esseid on koondatud kogumikku "Education Matters" (2000; saab lugeda ka Rahvusraamatukogus). Esseed käsitlevad hariduse ja sissetulekute seoseid, kooli kvaliteedi mõju, rasse koolides, klasside suurust ja hariduse mõju tööturule. Krueger on uurinud ka Roots'i haridussüsteemi. Kruegeri väide, et paremas kolledžis käimine ei anna majanduslikke eeliseid, töi majandusjakirjadesse sellised artiklid nagu "Is Harvard Worth It?" (Fortune, 1.05.2000), "What You Won't Learn at Harvard" (Money

Magazine, 1.04.2000) ja "The Worthless Ivy League" (Newsweek, 1.11.1999).

Nooruslikku, pikakasvulist ja heas vormis Alan B. Kruegerit huvitab ka valu teema.

Meditsiiniajakirjas The Lancet töödevad Alan B. Krueger ja psühhhiaatriaprofessor Arthur A. Stone, et märkimisväärne osa USA elanikkonnast – 28% – kannatab kogu aeg valu ning et väiksema sissetuleku ja haridusega isikute valus oldud aeg on pikem ning valu tugevam kui suurema sissetulekuga ja kõrgemalt haritud inimestel. Ameeriklased kulutavad miljardeid dollareid valuvaigistitele ning kannatavate töötajate töttu väheneb tootlikkus, mis läheb maksma rohkem kui 60 miljardit dollarit aastas. Uurimistulemused pole võib-olla üllatavad, sest madalapgalised teeved rasket füüslist tööd, mis tasapisi valu põhjustab ja tervist hävitab. Uudsemad on Alan B. Kruegeri ja David Cardi miimumumpalka käsiteva teadustöö tulemused, mis töidki neile IZA auhinna. Uurimus esitas väljakutse juurdunud arvamusele, et kõrgem miimumumpalk vähendab madalapgaliste töölise töökohti. USA-s miimumumpalga suurendamisi uurinud mehed näitasid vastupidist – miimumumpalga suurendamine viib tasu suurendamisele, kuid mitte töökohtade kaotuseni.

Vähem olulised pole ka Kruegeri teadustööd ebavördsusest Ameerikas, afroameeriklaste haridusest ja tööhõivest, halduspoliitikast, valimistest jms. Peale selle on Krueger uurinud rock- ja popmuusika kontserdipileti hinnatõusu, mille töttu on teda nimetatud ka maailma esimeseks ja tuntumaks "rockonomika" professoriks.

Tutvustus on koostatud Internetis ja Eesti Rahvusraamatukogus leiduva info põhjal.

Kasutatud kirjandus

- Alan Krueger Publications. Princeton University. – <http://www.krueger.princeton.edu/>
- Kahneman, D., Krueger, A. B. (2006).** Developments in the Measurement of Subjective Well-Being. – Journal of Economic Perspectives, Winter, vol 20, iss 1, pp 3–24.
- Kahneman, D., Krueger, A. B., Schkade, D., Schwarz, N., Stone, A. A. (2006).** Would You Be Happier If You Were Richer? A Focusing Illusion. – Science, Jun 30, vol 312, iss 5782, pp 1908–10. – <http://www.princeton.edu/~ceps/workingpapers/125krueger.pdf>
- Krueger, A. B. (2000).** Education Matters: Selected Essays by Alan B. Krueger. Cheltenham, UK; Northampton, MA: E. Elgar Publishing.
- Krueger, A. B. (2007).** Are We Having More Fun Yet? Categorizing and Evaluating Changes in Time Allocation. – Brookings Papers on Economic Activity, iss 2, pp 193–218. – http://www3.brookings.edu/es/commentary/journals/bpea_macro/forum/200709Krueger.pdf
- Krueger, A. B. (2007).** 5 Myths about Terrorism. – Washington Post, 11 September. – <http://www.krueger.princeton.edu/WhatMakesaTerrorist/washingtonpost.pdf>
- Krueger, A. B. (2007).** What Makes a Terrorist. – The American, November/December. – <http://www.american.com/archive/2007/november-december-magazine-contents/what-makes-a-terrorist>
- Krueger, A. B., Stone, A. A. (2008).** Assessment of Pain: A Community-Based Diary Survey in the USA. – The Lancet, May 3 – May 9, vol 371, iss 9623, pp 1519–1525.
- Michl, T. R. (1996).** David Card and Alan B. Krueger Myth and Measurement: The New Economics of the Minimum Wage. – Eastern Economic Journal, Spring, vol 22, iss 2, pp 237–239.
- Phillips, Z. (2007).** Features a Feel For Numbers. – Government Executive, 1 October. – http://www.govexec.com/story_page.cfm?filepath=/features/1007-01/1007-01s3.htm
- Porter, E. (2007).** All They Are Saying Is Give Happiness a Chance. – New York Times, 12 November. – <http://www.nytimes.com/2007/11/12/opinion/12mon4.html>